

Udviklet i samarbejde mellem Meeqqat Ikiortigit – Red
Barnet Grønland og PiSiu, Det Grønlandske
Kriminalpræventive Råd

CHAT PAARALUGU

Klassetrin: 1.-3.

Indhold

Kære underviser	3
Øvelse 1: Brainstorm	4
Øvelse 2: Enig eller uenig?	5
Øvelse 3: Min tablet/mobil	6
Øvelse 4: Quiz i klassen	9
Øvelse 5: YouTube	11
Øvelse 6: Mit stærke password	12
Øvelse 7: Brevkassen	13
Øvelse 8: At lære noget nyt sammen på nettet	15
Øvelse 9: Confident Me	16
Øvelse 10: Vores klasseregler	18
Kontaktoplysninger	20

Kære underviser

Tablets, mobiltelefoner, internet, apps og spil er fyldt med sjov, læring og spændende muligheder. For at forebygge mobning, krænkelser og ubehagelige oplevelser er det godt at starte tidligt med at opbygge gode vaner på internettet.

Undervisningsmaterialet kan bruges fleksibelt. Øvelserne egner sig særligt til fagene Personlig udvikling, grønlandsk og dansk.

Materialet handler om livet på mobilen og internettet, og eleverne kan med øvelserne arbejde med de forskellige scenarier, som onlinelivet kan indebære.

Klassen kan lave en enkelt øvelse eller flere i træk.

Første gang materialet anvendes i klassen er det godt at starte ud med brainstormøvelsen (øvelse 1 og 2, evt. i kombination). Her byder eleverne selv ind.

Under disse øvelser kan gode eksempler og oplevelser blive vendt på klassen, og være med til at skabe en ramme for de senere øvelser.

Øvelse 1

Brainstorm

Mulige fagområder:

- Grønlandsk
- Dansk
- Personlig udvikling

Formål

Som indledning til Chat Paaralugu-undervisningen er det godt, hvis læreren starter med at vise interesse og forståelse for livet på mobil og internet, og for hvilken rolle de digitale medier spiller for de unge. Dette kan gøres ved en fælles brainstorm i klassen, hvor læreren kan tage udgangspunkt i nedenstående spørgsmål.

Lad eleverne byde ind med det, der falder dem ind og gå videre til næste spørgsmål eller øvelse, når behovet er til det. Her byder eleverne ofte ind med "... jeg har prøvet, at" og "engang skete der det...", og disse eksempler er rigtige gode at vende i klassen, så eleverne sammen kan reflektere over de forskellige scenarier, der kan opstå på internettet.

Støt endelig op om eleverne, når de byder ind med egne eksempler. Hvis de fortæller, hvordan de fortalte deres forældre om en ubehagelig oplevelse på internettet, så anerkend dem for deres handlen. Hvis en elev fortæller om en situation, som ikke er blevet løst, så snak om det sammen og hjælp eleven.

Spørgsmål – brainstorm om gode og mindre gode ting på nettet:

Hvad betyder nettet for dig?

- Er der forskel på, hvordan børn og voksne bruger sociale medier som mødesteder?
- Hvilke spil og apps er de fedeste? Hvad kan du lide ved dem?
- Er der forskel på, hvad vi skriver på nettet og siger til hinanden ansigt til ansigt? Hvad er forskellen? Er forskellen positiv eller negativ?
- Hvilke gode ting har du oplevet på nettet, fx i forhold til venskaber, spil eller andet?

Øvelse 2

Enig eller uenig?

Mulige fagområder:

- Grønlandsk
- Dansk
- Samfundsfag
- Personlig udvikling

Formål

Jo mere vi snakker med eleverne om, hvad eleverne ser, hører og oplever på mobil/tablet, des bedre bliver dialogen og forståelsen. For at vi kan hjælpe og støtte børnene i et sundt online-liv, skal vi interessere os, og med denne øvelse får eleverne mulighed for at tænke over deres holdninger og følelser om forskellige emner på mobil/tablet.

Hvordan?

Læreren bruger tape/papir til at lave en lang linje henover gulvet. Den ene ende er Enig-siden. Den anden Uenig-siden. Eleverne står på gulvet. Giv eleverne besked om, at hvis de er enige i det, de hører, skal de gå til Enig-siden af stregen; hvis de er uenige, skal de gå til Uenig-siden. Midt på er det neutralt, og eleverne kan stille sig nærmere midten, hvis de er bare lidt uenige eller enige. Snak om nogle af spørgsmålene undervejs.

Spørgsmål til læreren: Er du enig eller uenig?

- Grøn er min yndlingsfarve (test-spørgsmål)
- Det er fedt, at der er aldersgrænser på spil og TV, for så ved jeg, hvad der passer til mig
- Jeg har aldrig set en aldersgrænse på et spil
- Jeg er aldrig blevet bange for noget, jeg har set på film/TV eller i et spil
- Jeg kan godt lide at se på ting, der er lidt uhyggelige
- Jeg bliver nogle gange vred eller ked af det over ting, jeg ser på film/TV eller i spil
- Jeg kan lide at spille computerspil sammen med venner
- Jeg kan godt lide, hvis de voksne/mor eller far sidder ved siden af mig, når jeg spiller spil på mobilen/tablet
- Mor og far snakker ofte med mig om, hvad der sker på mobilen og internettet
- Jeg spørger om hjælp, hvis jeg ser eller læser noget, jeg ikke forstår
- Jeg bruger altid mobilen/tablet uden mine forældre er med
- Jeg har set ting på mobil/tablet, som var skræmmende og ubehagelige

Øvelse 3

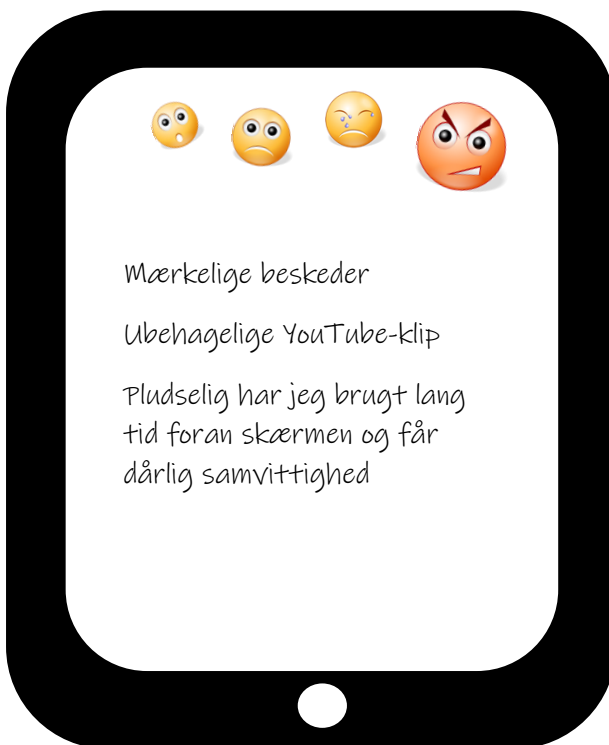
Min tablet eller mobil

Mulige fagområder:

- Grønlandsk
- Dansk
- Personlig udvikling

Formål

Hvilke gode ting og hvilke mindre gode ting findes der ved min tablet? Det skal eleverne tage stilling til i denne opgave. Formålet er, at eleverne lærer at tænke over både det positive og det negative, som findes i 'livet' på en tablet og mobilen, og øver sig i at sige det højt (OBS: man må også tegne sit svar, hvis man ikke kan skrive). Læreren går rundt og hjælper eleverne og giver eksempler. På de næste to sider er der to "tablets/mobil".

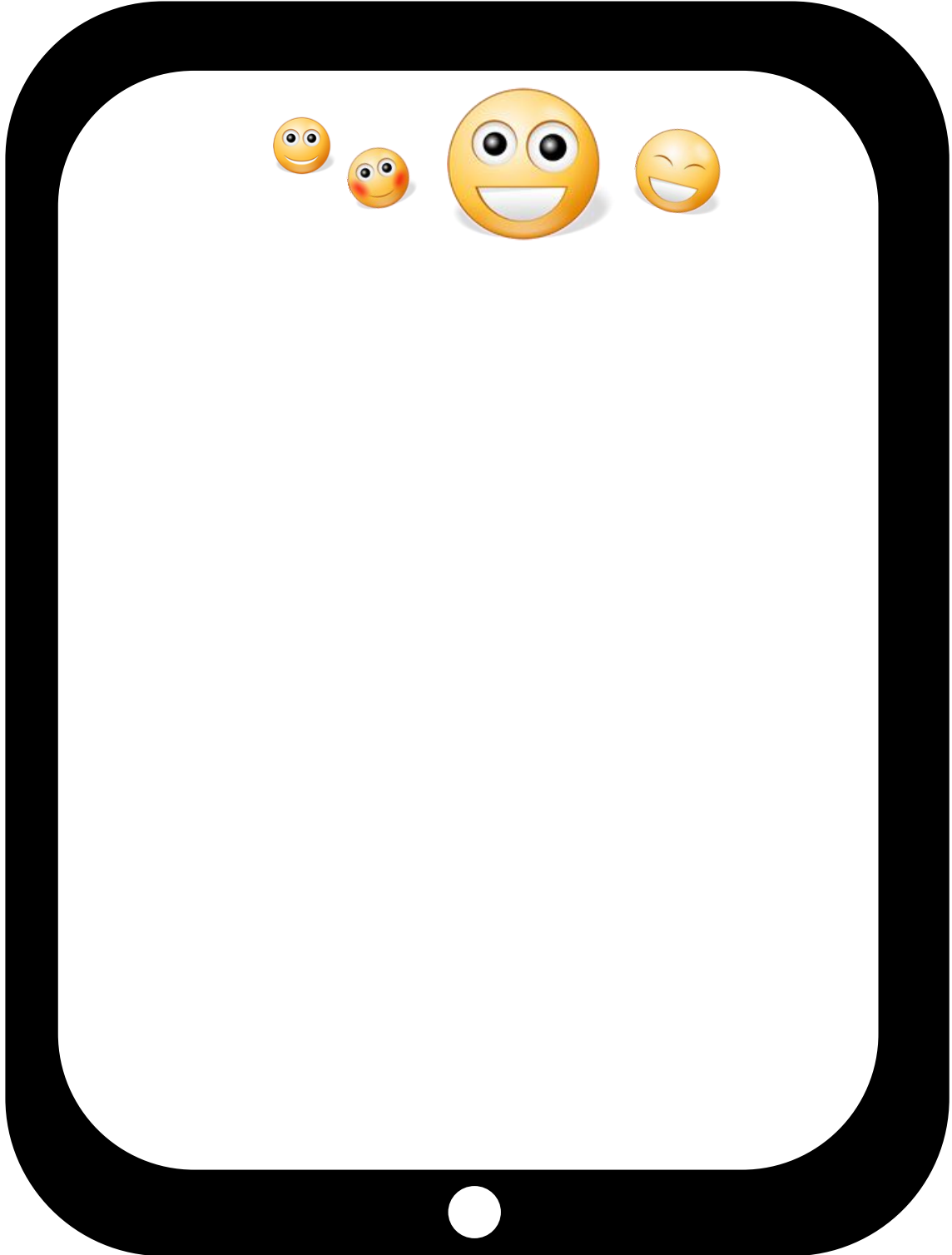

Print de næste to sider til hver elev.

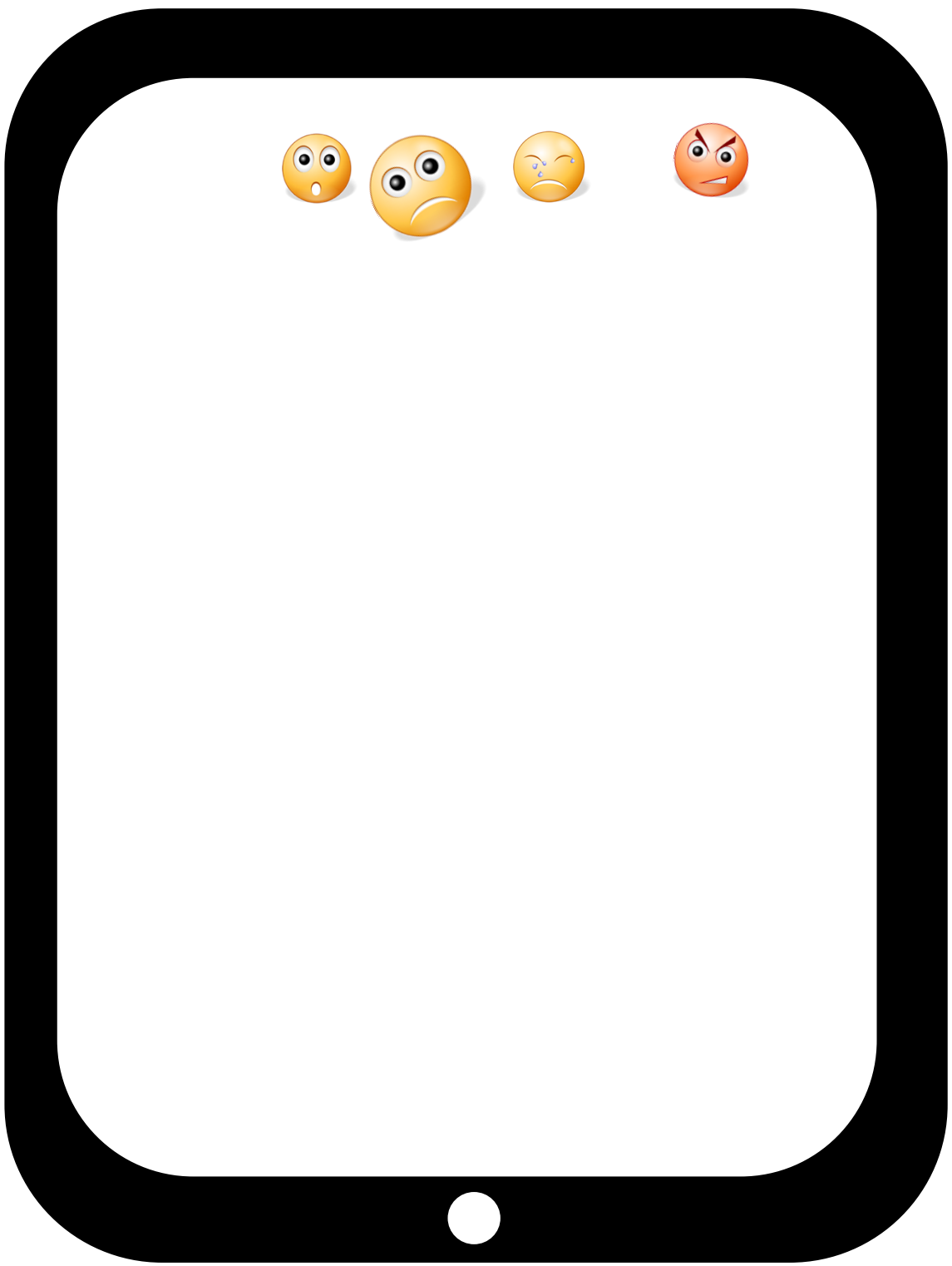
Min tablet/mobil

Her skriver/tegner jeg de ting, som er rigtig gode, sjove og spændende ved internettet, chat og spil på mobil/tablet:

Min tablet/mobil 🤖

Her skriver/tegner jeg de ting, som *ikke* er så sjove eller rare ved internettet, chat og spil på mobil/tablet:

The form is a large black rounded rectangle representing a tablet screen. At the top of the screen, there are four emojis: a surprised face (🤖), a sad face (😞), a crying face (😭), and an angry face (😡). The rest of the screen is blank white space.

Øvelse 4

Quiz i klassen

Mulige fagområder:

- Grønlandsk
- Dansk
- Personlig udvikling

Formål

Eleverne træner læsning og forståelse gennem quizzen. Hver elev får udleveret quizzen (print næste side). Læs gerne hvert spørgsmål højt for eleverne og udfør quizzen i fællesskab, hvor lærer styrer tempoet, så alle kan være med.

Snak efterfølgende med eleverne om deres svar, og hvad der er gode og dårlige idéer til adfærd på nettet. Hvordan er man god over for andre? Må man sætte grænser, hvis man ikke har lyst til at spille med andre? Hvis man er flere om at spille, hvordan kan man komme til at "holde andre udenfor"?

Print quizzen på næste side til eleverne:

Quiz

1	<p>En dreng fra klassen skriver til dig: "du er dum". Hvad gør du?</p> <ul style="list-style-type: none">☐ Jeg skriver "jeg hader dig" tilbage☐ Jeg slår ham i frikvarteret næste dag☐ Jeg fortæller det til en voksen
2	<p>En pige fra klassen har lavet en film på YouTube. Du synes, den er dårlig. Hvad gør du?</p> <ul style="list-style-type: none">☐ Jeg viser den til de andre i klassen og griner☐ Jeg stopper bare med at se filmen☐ Jeg siger til hende, at filmen er god.
3	<p>En pige fra klassen vil være med til dit mobilspil, men du vil gerne være alene. Hvad gør du?</p> <ul style="list-style-type: none">☐ Jeg siger til hende, at jeg gerne vil være lidt alene☐ Jeg siger, at hun skal skride☐ Jeg siger til hende, at hun gerne må være med
4	<p>Din gode ven er sur på dig. Hvad gør du?</p> <ul style="list-style-type: none">☐ Jeg skriver til ham, at han er dum☐ Jeg spørger ham, hvad der er galt☐ Jeg fjerner ham som ven på mobilen
5	<p>Din ven danser en sjov dans. Hvad gør du?</p> <ul style="list-style-type: none">☐ Jeg skynder mig at filme min ven uden at spørge om lov☐ Jeg filmer min ven og sender den sjove film til mine venner☐ Jeg skynder mig over til min ven og spørger, om jeg må lave en sjov film med ham/hende

Øvelse 5

YouTube

Mulige fagområder:

- Grønlandsk
- Dansk
- Personlig udvikling

Formål

YouTube er en populær hjemmeside, og der findes mange lærerige og sjove klip. Formålet med denne øvelse er, at eleverne lærer at tænke over, hvad der er sjovt at dele, hvor mange der kan se det, og om noget der kan være sjovt for publikum, kan være ubehageligt for dem på filmen.

Læreren finder på forhånd et YouTube-klip, fx et "home video fail" eller "prank"-klip. Det er hjemmelavede videoer, hvor nogle fx slår sig eller gør noget, som går galt.

Læreren spiller klippet i klassen for eleverne. Sæt jer derefter gerne i en rundkreds. Efter klippet stiller læreren følgende spørgsmål til klassen:

Spørgsmål

- Hvilken type video er dette?
- Hvem har lavet den?
- Hvorfor tror I, at nogen har lavet denne video?
- Er videoen sjov? Hvad er det, som gør den sjov?
- Hvad gør personerne i videoen? Går det ud over nogen andre?
- Er det sjovt for alle?
- Hvad tænker I om, at videoer kan ses af alle? Er der nogen, som kan komme til skade eller blive kede af, at andre griner af dem?
- Kan hvem som helst uploade videoer på YouTube? Er der forskel på videoer som enkeltpersoner uploader, og film som er lavet af KNR eller DR?
- Hvorfor tror I, at nogen uploader videoer og billeder på nettet og deler dem med hele verden?
- Hvilke slags videoer har I set på YouTube eller andre tjenester?
- Hvor går grænsen mellem, hvad der er sjovt og ikke sjovt på internettet?
- Er grænserne på internettet anderledes end i den virkelige verden?

Øvelse 6

Mit stærke password

Mulige fagområder:

- Grønlandsk
- Dansk
- Personlig udvikling

Formål

Passwords er vigtige for sikkerheden online. Med denne øvelse lærer eleverne om vigtigheden af stærke passwords og om respekten for egne og andres passwords, som ikke bør deles.

Hvordan?

Materialebehov: Store ark papir/karton, tuscher, A4-papir, blyanter, konvolutter

Huskeregul til passwords:

En god huskeregel for password er, at de kan laves med noget, du godt kan lide, og som du kan huske: Hvad er din yndlingsfilm, yndlingsang, eller har du et husdyr?

I denne øvelse skal eleverne først arbejde i grupper og derefter hver for sig.

1) Gruppeøvelse – gruppen snakker om spørgsmålene:

- Hvad kan vi lide at spille, se på TV, hvilke bøger har vi læst, hvilke sange kender vi?
- Hvilket password kan vi som gruppe lave efter de ting, vi har snakket om?
- Sæt tal, sanger/film/spil sammen med navn på app eller hjemmeside og skriv passwordet ned

2) Derefter sætter alle sig hver for sig, mens de skriver ned:

- Hvilken app/tjeneste skal passwordet være til?
- Hvilken sang, TV-serie, figur, bog eller spil vil jeg bruge til at lave et password?
- Sæt det sammen med et tal (for eksempel alder, fødselsdag) og noget fra navnet på tjenesten/appen som passwordet skal laves til.
- Sæt passwordet sammen og tag det med hjem i et brev/konvolut med navn på.
- Hjemmeopgave kan være, at eleven skal skifte sit password på en tjeneste/app eller få hjælp af sine forældre til at gøre det. Den voksne hjælper med det tekniske, og barnet skriver selv kodeordet og gemmer så konvolutten et "hemmeligt" sted.

Øvelse 7

Brevkassen

Mulige fagområder:

- Grønlandsk
- Dansk
- Personlig udvikling

Formål

Med brevkassen øver eleverne sig i at sætte sig i en anden persons sted. De lærer også at genkende dilemmaer eller svære situationer på mobil og tablet, som de kan arbejde med at finde en løsning på.

Hvordan?

Læreren skal styre øvelsen, så alle kan være med, og fordi det kan være svært at løse dilemmaerne alene. Læreren skal på forhånd finde en kasse eller pose, hvor dilemmaerne på næste side printes ud og samles i. Lad en elev trække et stykke papir med dilemma fra kassen/posen. Læreren læser spørgsmålet op for hele klassen, og sammen drøfter klassen spørgsmålet. Læreren opsummerer elevernes input til et svar på tavlen. Fortsæt så længe interessen og koncentrationen er der. Åbn mulighed for at eleverne anonymt kan skrive dilemmaer og putte dem i brevkassen.

Kære brevkassen.

Jeg er en pige på 8 år og jeg kan godt lide Momo. Men nu er der en der skriver nogle mærkelige beskeder og har sendt et billede af sig selv i overkrop. Skal jeg svare? Hvad skal jeg gøre? Jeg ved ikke om jeg tør sige det til mine forældre.

Hej brevkassen.

Jeg er en dreng på syv år som elsker Minecraft. Her kan jeg både spille og skrive med andre. Efter min ven og jeg blev uvenner i skolen har han skrevet grimme ting til mig i chatten i Minecraft. Det gjorde mig mega ked af det. Jeg skrev noget grimt tilbage, og i dag var han endnu mere sur på mig. Kan vi blive venner igen og hvordan?

Hej brevkassen!

Jeg er en dreng på 8 år og jeg synes youtube er det bedste!

Men i går kom jeg til at se en video som gjorde mig bange. Det var en meget voldelig video... I nat havde jeg mareridt og jeg ved ikke hvem jeg skal snakke med om videoen.

Hvem skal jeg snakke med, hvis jeg har set det? Bliver mine forældre sure?

Øvelse 8

At lære noget nyt sammen på nettet

Mulige fagområder:

- Grønlandsk
- Dansk
- Personlig udvikling

Formål:

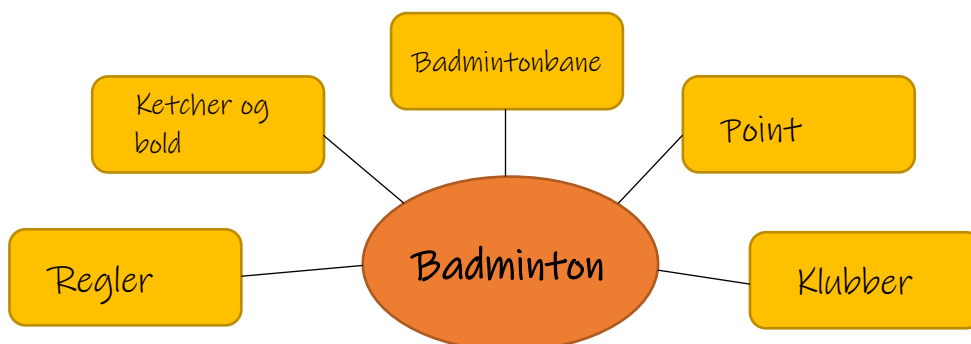
I denne øvelse skal eleverne i fællesskab lære noget ved at bruge internettet og dele det med hinanden. Målet er, at de sammen får en positiv oplevelse med at være på internettet, og de i fællesskab lærer noget nyt.

Hvordan?

Eleverne deles ind i 4 grupper. Læreren hjælper eleverne med at finde frem til emner, de synes er spændende, finde søgeord og så gå på opdagelse på nettet fx på Google. Hver gruppe skal have et stort stykke karton/papir og tusser, og de skal så skrive emnet i midten i en boble. Ud fra boblen med emnet, skal de så lave en streg ud til nye bobler, hvor de skriver de ting, de har lært om emnet. Regler: Man må ikke nedgøre, hvad andre siger, og man taler pænt til hinanden under øvelsen.

- Hver gruppe finder et emne, de synes kunne være interessant at lære noget om
- Emnet skriver de på deres papir og laver en boble rundt om emnet
- Så taler de om, hvilke ord de skal bruge for at lære mere om det emne
- De ord skal bruges til at søge på fx Google eller Wikipedia
- De kan også søge efter billeder om emnet og lære noget om emnet der, hvis de ikke kan læse endnu
- Så skriver eller tegner de det, de har lært om emnet i en boble for sig og laver en streg hen til emnet
- Når de er færdige, så viser de resten af klassen deres papir og fortæller om emnet – det er en god ide, at hver elev i gruppen fortæller om en boble (noget de lærte om emnet)

Fx:

Øvelse 9

Confident Me

Mulige fagområder

- Grønlandsk
- Dansk
- Personlig udvikling

Formål

Eleverne skal lære om bedre kropsbillede og selvfølelse. Først skal de snakke om kropsidealer, pres på et bestemt udseende, manipulerede billeder og til sidst skal eleverne snakke om, hvordan man kan modstå pres på udseende og lære, at de godt må være sådan, som de er.

Hvordan?

Læreren har blade/magasiner med, hvor der er reklamebilleder i. Diskussionskortene herunder printes ud, så der er et diskussionskort til hvert bord. Til sidst er der gruppediskussion, hvor I snakker om, hvad har vi lært i dag og opfordr hver elev til at synes om sig selv, sådan som de er, og at forskellighed er en stor gevinst for alle.

- 1) Snak om: Hvad er et selvbillede og en selvfølelse?
- 2) Hvert bord får nu et par blade, og de skal finde to reklamebilleder – en reklame med en mand på og en reklame med en kvinde på. I hver gruppe skal de snakke om hvad det er for et mandeideal og kvindeideal, der er på billedet.
- 3) Udseendeidealer er meget forskellige og skifter gennem tiden og fra land til land. De er aldrig de samme over lang tid. Snak sammen om I oplever et pres om, hvordan I skal se ud i dag?
- 4) Snak om hvor det pres kommer fra? Læreren skriver svarene på tavlen.
- 5) Hvert bord får nu et diskussionskort med et emne, som de skal diskutere i 5 min.
- 6) Diskussion i fællesskab: Hvilke medier bruger vi? Hvad er formålet med reklamer? Hvordan kan billeder manipuleres? Hvilke problemer giver det? Hvad gør det ved os? Er det i orden, at nogle få mennesker skal bestemme, hvordan alle skal se ud?
- 7) Til sidst kan I snakke om retten til at være sig selv og se ud, som man gør. Og at det at være forskellig er en fordel for alle - hvorfor er det en fordel for alle, at vi er forskellige? Hvad ville der ske, hvis vi var ens og så ens ud?

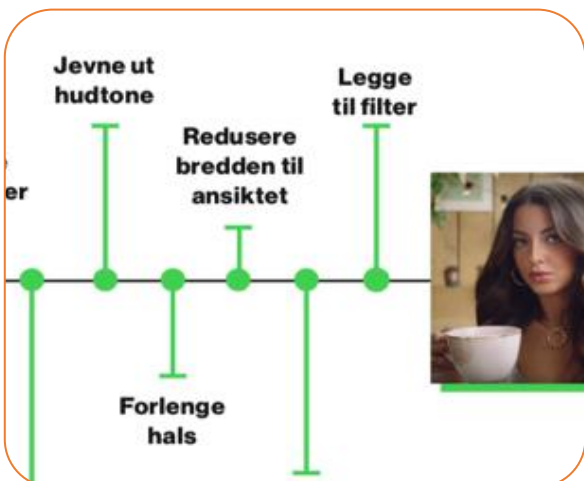
Diskussionskort

Traditionelle medier: Hvordan påvirker traditionelle medier vores udseende?

Personlige og sociale medier: Hvordan påvirker personlige og sociale medier vores udseende?

Hvordan kan billeder manipuleres? Skal man sammenligne sig selv med manipulerede billeder?

Hvilke problemer medfører reklamer og manipulerede billeder og film? Hvad får det os til at føle?

Øvelse 10

Vores klasseregler

Mulige fagområder:

- Grønlandsk
- Dansk
- Personlig udvikling

Formål:

Denne øvelse handler om at lave regler i fællesskab. Når børn selv er med til at lave reglerne i klassen, er de bedre til også at forstå og holde dem. Regler er nødvendige, når mennesker skal være sammen om noget fx det at lære noget i en skoleklasse. Uden regler får vi ikke taget hensyn til hinanden, og det er vigtigt, at børn lærer at tage hensyn til hinanden i et fællesskab – også online.

Gruppespørgsmål

Lav en brainstorm i klassen, hvor alle elever i klassen kan komme med deres bud på regler. Læreren stiller spørgsmålene ud i klassen og lader eleverne snakke sig frem til deres svar..

Hvad mener I, børn kan gøre?

- Hvad kan man gøre, for at klassen taler til hinanden online på en god måde?
- Hvad kan man gøre for at undgå konflikter og mobning?
- Må vi 'like' nedgørende opslag?
- Må vi fx have en Facebook-gruppe i klassen, hvor nogle fra klassen ikke må være med?
- Hvad er vores 5 bedste råd til andre børn?
- Hvad synes I om at 'hævne' sig ved at skrive grimme ting, udelukke andre eller dele billeder og videoer imod andres vilje?
- Er det OK at kalde hinanden grimme ting eller er det forbudt?
- Må vi dømmes og bagtale hinanden på grund af fotos og videoer generelt?

Sammen med læreren udvælger klassen de 5-8 vigtigste råd, som derefter udgør klassens gyldne regler for internet- og mobilbrug.

Eksempler på elevers gode råd og regler – eleverne kan finde inspiration i disse:

Konflikter og mobning

- Svar aldrig på grove eller sårende beskeder
- Undgå at hævne dig, du starter bare en ond cirkel
- Lad være med at 'like' nedgørende opslag

Privatliv og billeder

- Man skal spørge og få samtykke, før man deler andres billeder
- Omtanke med billeder – ikke lægge ind med for lidt tøj
- Tænk over, at billeder på nettet kan misbruges
- Tænk over hvem du ansøger/accepterer på sociale medier
- Giv aldrig dine venners mobilnumre videre

Generelt

- Tænk over, hvornår det er OK at bruge mobilen (i klassen? I bussen?)
- Brug ordentligt sprog (tal i samme tone, som du gerne vil have svar)
- Koder: Husk at skifte jævnlige
- Virus via spil: Lad være med at sige ja til alt!
- Tænk før du giver personlige oplysninger om dig selv på nettet
- Tænk over, at der er nogen, der ikke er dét, de giver sig ud for at være på nettet

Forældre

- Børn vil gerne have, at forældre er med i deres netliv, men ikke for meget!

De fælles klasseregler laves til en plakat med klassens særlige layout (eller en video eller sang) og formidles til alle relevante parter, herunder:

Formidling af regler

- Plakat til klassen
- Kopi til forældre, sammen med elevernes kommentarer til forældrenes rolle, fx præsenteret af eleverne til et klassearrangement
- Kopi til kontaktførelse med henblik på, at emnet drøftes på næste forældremøde
- Kopi til relevant skolepersonale: SSP, AKT, skolebestyrelse, skoleblad med videre

Opfølgning

Revidering af reglerne: Klassens regler bør drøftes og revideres en gang om året. Som opfølgende aktivitet kan klassen for eksempel drøfte forældre og læreres rolle i forhold til mobning online. Hvordan kan vi bruge de voksne, når der er digital mobning? Kommentarerne sendes med hjem og/eller tages op på forældremøde.

Udviklet i samarbejde mellem Meeqqat Ikiortigit – Red
Barnet Grønland og PiSiu, Det Grønlandske
Kriminalpræventive Råd

Kontakt

PiSiu, Det Grønlandske Kriminalpræventive Råd

Mail: grl-pisiu@politi.dk

Tlf: +299 365125

Meeqqat Ikiortigit, Red Barnet Grønland

Mail: info@redbarnet.gl

Tlf: +299 563406